

JANAS JÓZEFA z d. Fabian (1926-2023)

JÓZEFA JANAS z d. Fabian (1926-2023) żołnierz w II wojnie światowej, sybiraczka, kapitan rezerwy w I Armii Wojska Polskiego.

Urodziła się dnia 5 sierpnia 1926 r. w osadzie Stasin, gmina Werba, powiat Włodzimierz Wołyński.

Ojciec p. Józefy, Józef Fabian był legionistą w wojsku Piłsudskiego i walczył o niepodległość Polski. Po zwycięskiej wojnie, otrzymał ziemię jako osadnik wojskowy i wraz z żoną i synem osiedlili się na kresach wschodnich w okolicach Włodzimierza Wołyńskiego. Tam urodziła się Józefa Janas i pozostałe rodzeństwo.

Rodzina Fabianów wiodła spokojne życie, posiadali 16 ha ziemi, zajmowali się jej uprawą, aż do wybuchu II wojny światowej.

Dnia 10 lutego 1940 r. zostali pozbawieni całego dorobku, wywiezieni wraz z innymi osadnikami w wagonach w kierunku Syberii. Po ponad miesięcznej podróży znaleźli się w miejscowości Mczastek- Kostołusowo. Tam przydzieleni do baraków, mieszkali w nieludzkich warunkach, pracując ponad swoje siły przy wyrębie lasu do 1943 roku.

Z chwilą tworzenia się oddziałów Wojska Polskiego, Józefa Janas postanowiła wstąpić do armii aby w ten sposób ulżyć swojej matce w wyżywieniu rodziny. Pomimo zbyt młodego wieku, przeciwności losu i dzięki własnej determinacji, została wcielona w szeregi Batalionu Kobiecego im. Emilii Plater.

Po sześciomiesięcznym szkoleniu w szkole oficerskiej w Riazaniu uzyskała stopień oficerski i powróciła do macierzystego batalionu. Została mianowana na dowódcę plutonu i odbywała służbę wojskową aż do zakończenia wojny.

Po wojnie rodzina Fabianów otrzymała przydział na gospodarstwo na Porożu, w gminie Ceków. W niedługim czasie, Pani Józefa wyszła za mąż za Mieczysława Janasa z miejscowości Piątek Mały (gm. Stawiszyn) i tam zamieszkała. Aktywnie uczestniczyła w szeregach ZBOWID- u w Kaliszu, wstąpiła w szeregi Związku Sybiraków, tamże.

Odnaczona srebrnym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim

Otrzymała zaszczytne wyróżnienie medal „ Zasłużony dla Gminy i Miasta Stawiszyn”.

Jej wspomnienia zostały zawarte w książce Marii Wójcik: Ocalić od zapomnienia: kobiety-żołnierze 1 i 2 Armii WP

Zmarła dnia 17 lipca 2023 roku.

Oprac. Elżbieta Sip – Dyrektor Biblioteki Publicznej Gminy i Miasta Stawiszyn na podst. wspomnień zawartych w w/ wym. książce.

Retusz zdjęć Jakub Multan.